

TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA

A

KSZTAŁTOWANIE I OCHRONA KRAJOBRAZU

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

PRELEGENT

mec. Tatiana Tymosiewicz

Prawniczka

Od ponad 20 lat związana z procesem tworzenia prawa, w szczególności z obszaru nauki, zamówień publicznych, telekomunikacji, planowania i zagospodarowania przestrzennego, procesów inwestycyjnych, gospodarki nieruchomościami. W lutym 2015 r. otrzymała odznakę honorową za zasługi dla legislacji. W latach 2017-2018 zastępca dyrektora Departamentu Polityki Przestrzennej w Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa, a także kierująca pracami Departamentu Polityki Przestrzennej i Gospodarki Nieruchomościami w tym Ministerstwie, wcześniej naczelnik wydziału, a także główny specjalista. Zaangażowana w prace związane z opracowywaniem rozwiązań systemowych oraz tworzeniem przepisów w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, a także gospodarki nieruchomościami, procesów inwestycyjnych, ochrony i kształtowania krajobrazu, Prawa wodnego, jak również rozwiązań związanych z ochroną środowiska. Współautorka Krajowej Polityki Miejskiej 2023. Uprzednio naczelnik wydziału w Urzędzie Zamówień Publicznych, odpowiedzialna m. in. za wdrożenie przez Polskę tzw. dyrektywy obronnej oraz regulacje dotyczące podwykonawstwa w zamówieniach na roboty budowlane. Obecnie pracownik CPK sp. z o.o. i GDDKiA specjalizujący się w prawnych aspektach prowadzenia procesów dużych inwestycji.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

CZYM JEST OZE

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

OZE

(w poszukiwaniu definicji)

Ustawa o OZE

instalacja odnawialnego źródła energii - instalacja stanowiąca wyodrębniony zespół:

a) urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła lub chłodu opisanych przez dane techniczne i handlowe, w których energia elektryczna lub ciepło lub chłód **są wytwarzane z odnawialnych źródeł energii**, lub

b) **obiektów budowlanych** i urządzeń, stanowiących całość techniczno-użytkową służącą do wytwarzania biogazu, biogazu rolniczego, biometanu lub wodoru odnawialnego

- a także połączony z tym zespołem magazyn energii elektrycznej, magazyn biogazu lub instalacja magazynowa w rozumieniu art. 3 pkt 10a ustawy - Prawo energetyczne wykorzystywana do magazynowania biogazu rolniczego, biometanu lub wodoru odnawialnego;

OZE

(w poszukiwaniu definicji)

Ustawa o OZE

odnawialne źródło energii - odnawialne, niekopalne źródła energii obejmujące:

energię wiatru,

energię promieniowania słonecznego,

energię aerothermalną,

energię geothermalną,

energię hydrothermalną,

hydroenergię,

energię fal,

prądów i pływów morskich,

energię otoczenia,

OZE

(w poszukiwaniu definicji)

Ustawa o OZE

odnawialne źródło energii - energię otrzymywaną z:

biomasy,

biogazu,

biogazu rolniczego,

biometanu,

biopłynów

wodoru odnawialnego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

OZE

(w poszukiwaniu definicji)

Ustawa o OZE

odnawialne źródło energii - energię otrzymywaną z:

biomasy,

biogazu,

biogazu rolniczego,

biometanu,

biopłynów

wodoru odnawialnego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

OZE

(w poszukiwaniu definicji)

Prawo budowlane

3) budowli - należy przez to rozumieć każdy obiekt budowlany niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, jak: obiekty liniowe, lotniska, mosty, wiadukty, estakady, tunele, przepusty, sieci techniczne, wolno stojące maszty antenowe, wolno stojące trwale związane z gruntem tablice reklamowe i urządzenia reklamowe, budowle ziemne, obronne (fortyfikacje), ochronne, hydrotechniczne, zbiorniki, wolno stojące instalacje przemysłowe lub urządzenia techniczne, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, stacje uzdatniania wody, konstrukcje oporowe, nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych, sieci uzbrojenia terenu, budowle sportowe, cmentarze, pomniki, a także części budowlane urządzeń technicznych (kotłów, pieców przemysłowych, elektrowni jądrowych, elektrowni wiatrowych, morskich turbin wiatrowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową;

OZE

(w poszukiwaniu definicji)

Prawo budowlane

1) obiekcie budowlanym - należy przez to rozumieć **budynek, budowlę bądź obiekt małej architektury**, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych;

OZE

(w poszukiwaniu definicji)

Prawo budowlane

3) **budowli** - należy przez to rozumieć każdy obiekt **budowlany niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury**, jak: obiekty liniowe, lotniska, mosty, wiadukty, estakady, tunele, przepusty, sieci techniczne, wolno stojące maszty antenowe, wolno stojące trwale związane z gruntem tablice reklamowe i urządzenia reklamowe, budowle ziemne, obronne (fortyfikacje), ochronne, hydrotechniczne, zbiorniki, wolno stojące instalacje przemysłowe lub urządzenia techniczne, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, stacje uzdatniania wody, konstrukcje oporowe, nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych, sieci uzbrojenia terenu, budowle sportowe, cmentarze, pomniki, a także części budowlane urządzeń technicznych (kotłów, pieców przemysłowych, elektrowni jądrowych, elektrowni wiatrowych, morskich turbin wiatrowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową;

9) urządzeniach budowlanych - należy przez to rozumieć urządzenia techniczne związane z obiektem budowlanym, zapewniające możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, jak przyłącza i urządzenia instalacyjne, w tym służące oczyszczaniu lub gromadzeniu ścieków, a także przejazdy, ogrodzenia, place postojowe i place pod śmietniki;

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

OZE

(w poszukiwaniu definicji)

Prawo budowlane

9) urządzeniach budowlanych - należy przez to rozumieć **urządzenia techniczne związane z obiektem budowlanym, zapewniające możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem**, jak przyłącza i urządzenia instalacyjne, w tym służące oczyszczaniu lub gromadzeniu ścieków, a także przejazdy, ogrodzenia, place postojowe i place pod śmietniki;

OZE

(w poszukiwaniu obrazu)

Źródło: PBPR

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

OZE

(w poszukiwaniu obrazu)

Obecnie realnie w Polsce mogą powstawać turbiny wiatrowe o wysokości do 220 m – ograniczenie transportowe

najwyższy budynek mieszkalny w Polsce to Olszynki Park w Rzeszowie
- wysokość z iglicą 220 m
- bez iglicy 161 m

Źródło: PBPR

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

OZE

(w poszukiwaniu obrazu)

Wiatrak o wysokości całkowitej ok. 220 m widoczny z przedmieść Rzeszowa (>2km)

Turbiny wiatrowe nie są lokalizowane pojedynczo

Widoczność takiego wiatraka na płaskim terenie – ponad 50 km

Granica widzialności w dobrych warunkach –
- ok. 20 km

Źródło: PBPR

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

OZE

(w poszukiwaniu obrazu)

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

OZE

(w poszukiwaniu obrazu)

Źródło: Słupskie Wodociągi

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

OZE I SPOSOBY LOKALIZACJI

(a krajobraz)

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

OZE I SPOSOBY LOKALIZACJI

Elektrownie wiatrowe – na podstawie mpzp, czyli przy uwzględnieniu audytu krajobrazowego i wszelkich warunków postawionych przez podmioty uzgadniające projekt mpzp, przed 2016 r. – również decyzja wz

OZE wykorzystujące energię wiatru będące mikroinstalacją – na podstawie planu miejscowego przewidującego możliwość lokalizacji budynków, przed 2016 r. – również decyzja wz

OZE I SPOSOBY LOKALIZACJI

Fotowoltaika (niezamontowana na budynku):

- a) na użytkach rolnych klasy I-III i gruntach leśnych,
- b) na użytkach rolnych klasy IV, o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 150 kW lub wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej,
- c) na gruntach innych niż wskazane w lit. a i b, o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1000 kW
 - na podstawie mpzp,

Fotowoltaika o innej mocy lub na innych gruntach – na podstawie decyzji wz

Fotowoltaika na budynkach lub mikroinstalacja - na podstawie planu miejscowego przewidującego możliwość lokalizacji budynków

OZE I SPOSOBY LOKALIZACJI

Biogazownie

- a) na użytkach rolnych klasy I-III i gruntach leśnych,
- b) na użytkach rolnych klasy IV, o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 150 kW lub wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej,
- c) na gruntach innych niż wskazane w lit. a i b, o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1000 kW
 - na podstawie mpzp,

Biogazownie o innej mocy lub na innych gruntach – na podstawie decyzji wz

Biogazownia - mikroinstalacja - na podstawie planu miejscowego przewidującego możliwość lokalizacji budynków

OZE I SPOSOBY LOKALIZACJI

Biogazownie rolnicze – na podstawie mpzp, decyzji wz i uchwały rady gminy niebędącej mpzp (może być niezgodna z mpzp (bez wymogu odrolnienia i zgody dla klas I–III), może być niezgodna z POG, nie podlega uzgodnieniu)

Biogazownia rolnicza- biogazownia, której przedmiotem działalności jest wytwarzanie:

- a) energii elektrycznej - łączna moc zainstalowana elektryczna jest nie większa niż 3,5 MW,
- b) ciepła - łączna moc osiągalna cieplna w skojarzeniu jest nie większa niż 10,5 MW,
- c) biogazu rolniczego - roczna wydajność produkcji biogazu rolniczego nie przekracza 14 mln m³,
- d) biometanu - roczna wydajność produkcji biometanu z biogazu rolniczego nie przekracza 8,4 mln m³;

OZE I SPOSOBY LOKALIZACJI

(decyzja wz czyli jak?)

Art. 61 ust. 3 ustawy planistycznej - przepisów ust. 1 pkt 1-2 **nie stosuje się do instalacji odnawialnego źródła energii.**

Art. 61.

1. Wydanie decyzji o warunkach zabudowy jest możliwe jedynie w przypadku łącznego spełnienia następujących warunków:

1) co najmniej jedna działka sąsiednia, dostępna z tej samej drogi publicznej, jest zabudowana w sposób pozwalający na określenie wymagań dotyczących nowej zabudowy w zakresie kontynuacji parametrów, cech i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w tym gabarytów i formy architektonicznej obiektów budowlanych, linii zabudowy oraz intensywności wykorzystania terenu;

1a) teren jest położony na obszarze uzupełnienia zabudowy;

2) teren ma dostęp do drogi publicznej;

WIATRAKI I WAHADŁO

(reakcja na zakazy)

Po wejściu w życie ustawy odległościowej / wiatrakowej nastąpiło zastopowanie rozwoju lądowej energetyki wiatrowej – zwykle w takich sytuacjach, po zmniejszeniu zakazów, na zasadzie wahadła, następuje boom na danego rodzaju inwestycje – z czym mamy do czynienia obecnie w Polsce.

Wychyleniu wahadła sprzyja odejście od obejmowania podatkiem od nieruchomości całej elektrowni wiatrowej, wraz z routerem (podatek od budowli ma w Polsce charakter podatku katastralnego, wynosi maksymalnie 2% wartości budowli) oraz odejście od wymogu odległości 10h od zabudowy mieszkaniowej.

Wychyleniu wahadła w przeciwną stronę sprzyja również reforma planistyczna, która wprowadziła nowy typ planu miejscowego jakim jest Zintegrowany Plan Inwestycyjny, czyli plan miejscowy uchwalany na wniosek inwestora, którego uchwalenie wiąże się z zawarciem umowy urbanistycznej, przeniesieniem roszczeń odszkodowawczych z gminy na inwestora oraz obowiązaniem go do realizacji określonej inwestycji na rzecz gminy

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

WIATRKI I WAHADŁO

(lokalizacja)

Elektrownie wiatrowe lądowe niebędące mikroinstalacjami mogą być lokalizowane wyłącznie na podstawie planu miejscowego. Plan miejscowy musi uwzględniać audyt krajobrazowy, w tym krajobrazy priorytetowe.

Mikroinstalacje mogą być lokalizowane swobodnie.

Zmiana rozporządzenia dotyczącego przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko może umożliwić, w ramach repoweringu, zmianę istniejącej mikroinstalacji w pełnoprawną elektrownię wiatrową bez konieczności uchwalenia planu miejscowego, a więc bez zapewnienia ochrony krajobrazu.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

PLAN OGÓLNY I AUDYT KRAJOBRAZOWY

(stopklatka)

Art. 13ba. Ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając granice obszaru, dla którego uchwała się plan ogólny, oraz uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, o których mowa w art. 13b, aktualne na dzień nie wcześniejszy niż dzień wystąpienia o opinie i uzgodnienia, o których mowa w art. 13i ust. 3 pkt 5.

Art. 13b. Ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności znajdujące się na obszarze gminy:

- 3) formy ochrony przyrody oraz ich otuliny,
- 5) rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe;
- 6) opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska;

PLAN OGÓLNY, AUDYT KRAJOBRAZOWY, STRATEGIA

(pierwszeństwo)

Ustawa planistyczna:

Art. 13b. Ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności znajdujące się na obszarze gminy:

- 1) politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego;
- 3) formy ochrony przyrody oraz ich otuliny,
- 5) rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe;
- 6) opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska;

Ustawa o samorządzie gminnym:

Art. 10e. 3. Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2025 r. poz. 198), przygotowanej na potrzeby tej strategii, oraz określa w szczególności:

- 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczące:
 - a) zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,
 - g) zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

PRAWO NIE NADAŻA ZA RZECZYWISTOŚCIĄ

(brak regulacji)

Ustawa o OZE

instalacja odnawialnego źródła energii - instalacja stanowiąca wyodrębniony zespół:

- a) urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła lub chłodu opisanych przez dane techniczne i handlowe, w których energia elektryczna lub ciepło lub chłód są wytwarzane z odnawialnych źródeł energii, lub
- b) obiektów budowlanych i urządzeń, stanowiących całość techniczno-użytkową służącą do wytwarzania biogazu, biogazu rolniczego, biometanu lub wodoru odnawialnego

- a także połączony z tym zespołem magazyn energii elektrycznej, magazyn biogazu lub instalacja magazynowa w rozumieniu art. 3 pkt 10a ustawy - Prawo energetyczne wykorzystywana do magazynowania biogazu rolniczego, biometanu lub wodoru odnawialnego;

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

PRAWO NIE NADAŻA ZA RZECZYWISTOŚCIĄ

(brak regulacji)

Ustawa – Prawo energetyczne

10k) magazyn energii elektrycznej - instalację umożliwiającą magazynowanie energii elektrycznej i wprowadzenie jej do sieci elektroenergetycznej;

10ka) magazyn energii - instalację umożliwiającą magazynowanie energii, w tym magazyn energii elektrycznej;

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

PRAWO NIE NADAŻA ZA RZECZYWISTOŚCIĄ

(brak regulacji)

Ustawa – Prawo energetyczne

10k) magazyn energii elektrycznej - instalację umożliwiającą magazynowanie energii elektrycznej i wprowadzenie jej do sieci elektroenergetycznej;

10ka) magazyn energii - instalację umożliwiającą magazynowanie energii, w tym magazyn energii elektrycznej;

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dziękuję za uwagę

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego
